

T.C.
SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

GAZİANTEP ŞEHİTKAMİL BELEDİYESİ

2024 YILI

SAYIŞTAY DENETİM RAPORU

Ekim 2025

Tel : 90 (312) 295 30 00
Fax : 90 (312) 295 48 00

www.sayistay.gov.tr
sayistay@sayistay.gov.tr

İnönü Bulvarı No: 45
06520 Balgat-Çankaya/ANKARA

İÇİNDEKİLER

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ	1
2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU	9
3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU	10
4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI	10
5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	10
6. DENETİM GÖRÜŞÜ	11
7. DENETİM BULGULARI	12
8. EKLER	31

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1: Personel Durumu Tablosu	3
Tablo 2: 2024 Yılı Bütçe Giderleri ve Ödenekler Tablosu	4
Tablo 3: 2024 Yılı Bütçe Gelirleri Tablosu	4
Tablo 4: 2024 Yılı Bütçe Giderleri Tablosu	5
Tablo 5: Bütçe Gelirlerinin 3 Yıllık (2022-2024) Seyri	5
Tablo 6: Bütçe Giderlerinin 3 Yıllık (2022-2024) Seyri	6
Tablo 7: Belediyenin Doğrudan Hissedarı Olduğu Şirket Tablosu	7
Tablo 8: Bazı Gelirlere İlişkin Tahakkuk ve Tahsilat Durumu Tablosu	20

KISALTMALAR

E-Kod	Ekonomik Kod
KHK	Kanun Hükmünde Kararname

BULGU LİSTESİ

A. Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular

1. Enflasyon Düzeltmesi İşlemleri Sonrasında Oluşan Farkların Dönem Sonunda Mali Tablolara Doğru Aktarılmaması
2. Bağış Yoluyla Edinilen Malzemelerden Muhasebe Kayıtlarına Alınmayanların Bulunması

B. Diğer Bulgular

1. Yapım İşlerine Ait Bütün Riskler Sigortası Kapsamında Yer Alan Risk Kalemlerinde Muafiyet Oranının Yasal Sınırın Üzerinde Belirlenmesi
2. Bazı Yapım İşlerinde Verilen Süre Uzatımlarının İşin Süresi ile Orantılı Olmaması
3. İdarenin Onayı Alınmadan Alt Yüklenici Çalıştırılması
4. İhale Yapılmaksızın Encümen Tarafından Belirlenen Bedel Karşılığında Kullandırılan Taşınmazların Bulunması
5. Tahakkuk Eden Gelir Kalemlerinin Tahsilat Oranlarının Düşük Olması
6. Bazı İş Yerlerine İlan ve Reklam Vergisi Mükellefiyeti Tesis Ettirilmemesi
7. İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatı Olmadan Faaliyette Bulunan İşyerlerinin Bulunması
8. İşçilerin Birikmiş Yıllık Ücretli İzinlerinin Kanuna Uygun Olarak Kullandırılmasına İlişkin Tedbirlerin Alınmaması
9. Sosyal Yardım Yönetmeliği'nde Yer Alan Şartların Taşınmasına Yönelik Araştırmalar Tamamlanmadan Sosyal Yardım Yapılması
10. Kamulaştırmasız El Atma Davaları Neticesinde Hak Sahiplerine Ödenen Tazminat Bedellerinin Taşınmazın Maliyet Bedeline Eklenmemesi
11. Büyükşehir Belediyesi ile Şehitkamil Belediyesi Arasında Görev ve Yetki Paylaşımlarına İlişkin Meclis Kararlarının Alınmaması
12. Kadınlar ve Çocuklar İçin Açılması Zorunlu Olan Konukevlerinin Açılmaması

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ

1.1. Mevzuat ve Görevler

Belediyeler, Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın "Mahalli idareler" başlıklı 127'nci maddesinde, belediye halkının mahalli müşterek ihtiyaçlarını karşılamak üzere kuruluş esasları kanunla belirtilen ve karar organları seçimlerle oluşturulan kamu tüzel kişileri olarak tanımlanmıştır. Belediyelerin kuruluş, görev ve yetkilerinin yerinden yönetim ilkesine uygun olarak kanunla düzenleneceği Anayasa'da hüküm altına alınmıştır.

Gaziantep Şehitkamil Belediyesi 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun "Tanımlar" başlıklı 3'üncü maddesinde yer alan sınıflandırma çerçevesinde, genel yönetim kapsamında yer almakta olup faaliyetlerini 5216 sayılı Büyükşehir Belediye Kanunu, 5393 sayılı Belediye Kanunu ve 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun verdiği yetki ve sorumluluklar çerçevesinde yürütmektedir. Belediye, büyükşehir belediyesi sınırları içinde kalan bir ilçe belediyesidir ve belediyenin sınırları, bulunduğu ilçenin mülki sınırlarıdır.

Kamu İdaresinin temel mevzuatı 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu ile 5393 sayılı Belediye Kanunu olup bu kanunlarda kurumun görev, yetki, sorumlulukları ile organları, teşkilatı, bütçe ve denetimi gibi temel hususlar düzenlenmektedir. Bununla birlikte görev, yetki, imtiyaz ve sorumlulukları diğer ilgili kanun ve yönetmeliklerde de düzenlenmiştir.

5216 sayılı Kanun'un "Büyükşehir ve ilçe belediyelerinin görev ve sorumlulukları" başlıklı 7'nci maddesinde, büyükşehir belediyelerinin ve büyükşehir ilçe belediyelerinin görev ve yetkileri ayrıntılı bir şekilde sayılmıştır. Söz konusu görev ve yetkiler genel olarak 5393 sayılı Kanun'da belirtilen görev ve yetkilerin paylaşımından ibarettir. Büyükşehir kapsamındaki belediyeler arasında hizmetlerin yerine getirilmesi bakımından uyum ve koordinasyonun büyükşehir belediyesi tarafından sağlanması da hüküm altına alınmıştır. Büyükşehir belediyelerinin, kendi sınırları içerisinde yer alan ilçe belediyelerinin imar uygulamalarını denetleme yetkisi bulunmaktadır. Bunun yanı sıra, büyükşehir ve büyükşehir ilçe belediyeleri hakkında 5393 sayılı Kanun'da yer verilen yetki, imtiyaz ve muafiyetlerin geçerli olduğu da mezkûr Kanun'da belirtilmiştir.

5393 sayılı Kanun'un "Belediyenin Görev ve Sorumlulukları" başlıklı 14'üncü maddesinde, belediyelerin mahalli müşterek nitelikte olmak şartıyla; kentsel altyapı, çevre sağlığı, temizlik, katı atık, zabıta, park ve yeşil alanlar, konut, kültür ve sanat, öğrenci yurtları,

sosyal hizmetler, nikâh ve benzeri hizmetleri yapacağı veya yaptıracığı, bunun yanı sıra devlet okullarının ve mabetlerin tüm ihtiyaçlarını karşılayabileceği, sağlıkla ilgili tesisler açabileceği, sporu teşvik edebileceği ve gıda bankacılığı yapabileceği hüküm altına alınmıştır.

5393 sayılı Kanun'un "Belediyenin yetkileri ve imtiyazları" başlıklı 15'inci maddesinde, belde sakinlerinin mahalli müşterek nitelikteki ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla her türlü faaliyet ve girişimde bulunmak, yönetmelik çıkarmak, belediye gelirlerini tahsil etmek, ticari hayata katkı sağlamak gibi yetki ve imtiyazlar sayılmıştır.

Merkezi idarenin, mahalli hizmetlerin idarenin bütünlüğü ilkesine uygun şekilde yürütülmesi, kamu görevlerinde birliğin sağlanması, toplum yararının korunması ve mahalli ihtiyaçların gereği gibi karşılanması amacıyla mahalli idareler üzerinde idari vesayet yetkisine sahip olduğu Anayasa'da hüküm altına alınmıştır. Bu idari vesayet yetkisi denetim ve soruşturma konularında İçişleri Bakanlığı tarafından, yönetsel konularda ise Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından kullanılmaktadır.

1.2. Teşkilat Yapısı ve İnsan Kaynakları

5393 sayılı Belediye Kanunu'na göre ilçe belediyesinin organları; belediye meclisi, belediye encümeni ve belediye başkanıdır.

Şehitkamil Belediyesinin karar organı olan Belediye Meclisi, Belediye Başkanı ve 45 üyeden oluşmaktadır.

Belediye teşkilatı; norm kadro esaslarına uygun olarak yazı işleri, mali hizmetler, fen işleri ve zabıta birimlerinden oluşmaktadır. Beldenin nüfusu, fiziki ve coğrafi yapısı, ekonomik, sosyal ve kültürel özellikleri ile gelişme potansiyeli dikkate alınarak, norm kadro ilke ve standartlarına uygun olarak gerektiğinde sağlık, imar, insan kaynakları, hukuk işleri ve ihtiyaca göre diğer birimler kurulabilmektedir. Bu birimlerin kurulması, kaldırılması veya birleştirilmesi belediye meclisinin yetkisi dâhilindedir.

Belediyelerdeki tüm kadrolara yapılacak olan atamalar kanun ve yönetmeliklerde belirtilen kriterlere uygun olarak belediye başkanı tarafından yapılmakta, birim müdürlüğü ve üstü yönetici kadrolarına yapılan atamalar ilk toplantıda belediye meclisinin bilgisine sunulmaktadır. 5393 sayılı Belediye Kanunu'na istinaden belediye başkanı, zorunlu gördüğü takdirde, beldenin nüfus sayısına göre en çok dört adet belediye meclis üyesini belediye başkan yardımcısı olarak görevlendirebilmektedir.

Belediyenin teşkilat yapısında, doğrudan Başkana bağlı 2 birim belirlenmiştir. Bunlar Teftiş Kurulu Müdürlüğü ve Özel Kalem Müdürlüğüdür.

Belediyenin teşkilat yapısında, Başkana bağlı memurlar arasından atanan 2 başkan yardımcısı, meclis üyeleri arasından görevlendirilen 2 başkan yardımcısı bulunmaktadır. Belediyenin 31 adet hizmet birimi, alan ve amaçlarına göre ilgili başkan yardımcılığına bağlıdır.

Belediye hizmetlerinin yerine getirilmesinde memur ve işçiler çalıştırılmaktadır. Çalıştırılan belediye personeline ilişkin bilgiler tabloda detaylandırılmıştır.

Tablo 1: Personel Durumu Tablosu

Personel İstihdam Türü	İhdaEdilmiş Norm Kadro Sayısı	Dolu Kadro Sayısı
Memur	439	284
Sözleşmeli personel	-	-
Kadrolu İşçi	38	24
Geçici İşçi	-	9
Toplam	477	317
696 Sayılı KHK Uyarınca Çalıştırılan Personel	-	2463

1.3. Mali Yapı

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun "Bütçe Türleri ve Kapsamı" başlıklı 12'nci maddesine göre genel yönetim kapsamındaki idarelerin bütçeleri içinde mahalli idareler bütçeleri de sayılmış, mahalli idare bütçesi, mahalli idare kapsamındaki kamu idarelerinin bütçesi olarak tanımlanmıştır. Bütçe işlemleri 27.05.2016 tarihli ve 29724 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre yürütülmektedir.

Bütçe; belediyenin stratejik planına ve performans programına uygun olarak analitik bütçe sistemine göre belediye başkanı tarafından hazırlanan, mali yıl ve izleyen iki yıl içindeki gelir ve gider tahminlerini gösteren, gelirlerin toplanmasına ve harcamaların yapılmasına izin veren ve belediye meclisince kabul edilen bir karardır. Bu kapsamda Şehitkamil Belediyesi, faaliyetlerini ilgili mali yılı bütçesi ile verilen ödenekler ile yürütmektedir.

Belediyenin 2024 yılı bütçe ödenekleri, tahmini bütçe gider ve gelirleri ile gerçekleşme rakamları aşağıdaki tablolarda gösterilmiştir.

Tablo 2: 2024 Yılı Bütçe Giderleri ve Ödenekler Tablosu

E-Kod1	Giderin Türü	Geçen Yılandan Devreden Ödenek (TL)	Bütçe ile Verilen Ödenek (TL)	Ek Ödenek (TL)	Eklenen / Düşülen Ödenek (TL)	Ödenek Toplamı (TL)	Bütçe Gideri Toplamı (TL)	İptal Edilen Ödenek (TL)	Ertesi Yıla Devreden Ödenek (TL)
01	Personel Giderleri	0,00	139.858.000,00	0,00	115.455.000,00	255.313.000,00	240.242.916,03	15.070.083,97	0,00
02	Sosyal Güvenlik Kuramlarına Devlet Primi Giderleri	0,00	16.472.000,00	0,00	10.460.000,00	26.932.000,00	24.688.488,17	2.243.511,83	0,00
03	Mal ve Hizmet Alım Giderleri	64.656,00	1.852.008.000,00	595.000.000,00	176.272.000,00	2.623.344.656,00	2.525.100.204,51	98.244.451,49	0,00
04	Faiz Giderleri	0,00	1.027.000,00	0,00	28.000,00	1.055.000,00	80.230,37	974.769,63	0,00
05	Cari Transferler	0,00	85.624.000,00	0,00	138.742.000,00	224.366.000,00	161.747.260,95	62.618.739,05	0,00
06	Sermaye Giderleri	0,00	2.999.597.000,00	355.000.000,00	-202.683.000,00	3.151.914.000,00	3.138.788.620,61	9.890.469,79	3.234.909,60
07	Sermaye Transferleri	0,00	5.011.000,00	0,00	62.084.000,00	67.095.000,00	65.000.000,00	2.095.000,00	0,00
08	Borç Verme	0,00	1.000,00	0,00	1.000,00	2.000,00	0,00	2.000,00	0,00
09	Yedek Ödenek	0,00	300.402.000,00	0,00	-300.359.000,00	43.000,00	0,00	43.000,00	0,00
Toplam		64.656,00	5.400.000.000,00	950.000.000,00	0,00	6.350.064.656,00	6.155.647.720,64	191.182.025,76	3.234.909,60

2023 yılında ödenen avans ve kredinin kapatma süresi içerisinde faturası henüz düzenlenmediği için ilgili tutarlar toplamı olan 64.656,00 TL ödeneği 2024 yılına devredilmiştir. 2024 yılında ise ödenen avans ve kredinin kapatma süresi içerisinde faturası henüz düzenlenmediği için ilgili tutar olan 3.234.909,60 TL ödeneği 2025 yılına devredilmiştir.

Belediyenin 2024 mali yılı bütçesi ile 5.400.000.000,00 TL ödenek öngörölmüş olup yıl içinde ek bütçe ile eklenen 950.000.000,00 TL ve önceki yıldan devreden 64.656,00 TL ödenek ile birlikte 2024 yılı ödenek toplamı 6.350.064.656,00 TL olmuştur. Yıl içinde 6.155.647.720,64 TL bütçe gideri yapılmış, 191.182.025,76 TL ödenek iptal edilmiş, kalan 3.234.909,60 TL ödenek ise 2025 yılına devretmiştir.

Tablo 3: 2024 Yılı Bütçe Gelirleri Tablosu

Bütçe Gelirinin Ekonomik Kodu	Bütçe Gelir Tahmini (Başlangıç + Ek Bütçe) (TL) (*)	Tahsilat Tutarı (TL)	Red ve İadeler (TL)	Net Tahsilat (TL)	Gerçekleşme Yüzdesi (%)
01- Vergi Gelirleri	774.742.000,00	611.673.171,87	2.083.825,89	609.589.345,98	78,68
03- Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	151.540.000,00	162.924.143,08	2.293.162,37	160.630.980,71	106,00
04- Alınan Bağış ve Yardımlar	15.325.000,00	14.853.459,87	0,00	14.853.459,87	96,92
05- Diğer Gelirler	2.554.384.000,00	2.559.716.019,27	411.467,91	2.559.304.551,36	100,19
06- Sermaye Gelirleri	2.854.010.000,00	1.190.427.026,48	0,00	1.190.427.026,48	41,71

08-Alacaklardan Tahsilat	0,00	0,00	0,00	0,00	-
09- Red ve İadeler	1.000,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Toplam	6.350.000.000,00	4.539.593.820,57	4.788.456,17	4.534.805.364,40	71,41

(*) Bütçe başlangıç gelir tahmini 5.400.000.000,00.TL olup yıl içinde 950.000.000,00.TL gelir karşılığı ek ödenek alınmış ve bütçe gelir tahmini 6.350.000.000,00 TL'ye çıkarılmıştır. Ek ödenek için karşılık gösterilen gelir tutarı dâhil edilmiş haliyle, Belediyenin "Bütçe Gelir Kesin Hesap Cetveli"ne göre hazırlanmıştır.

Buna göre 2024 yılında net bütçe geliri %71,41 seviyesinde gerçekleşmiştir. Teşebbüs ve mülkiyet gelirleri (%106,00), diğer gelirler (%100,19) beklenenin üstünde, vergi gelirleri (%78,68), alınan bağış ve yardımlar (%96,92) ile sermaye gelirleri (%41,71) beklenenin altında gerçekleşmiştir.

Tablo 4: 2024 Yılı Bütçe Giderleri Tablosu

Bütçe Giderinin Ekonomik Kodu	Ödenek Toplamı (TL) (*)	Bütçe Gideri (Gerçekleşen) Tutar (TL)	Gerçekleşme Yüzdesi (%)
01- Personel Giderleri	255.313.000,00	240.242.916,03	94,10
02- Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri	26.932.000,00	24.688.488,17	91,67
03- Mal ve Hizmet Alım Giderleri	2.623.344.656,00	2.525.100.204,51	96,25
04- Faiz Gideri	1.055.000,00	80.230,37	7,60
05- Cari Transferler	224.366.000,00	161.747.260,95	72,09
06- Sermaye Giderleri	3.151.914.000,00	3.138.788.620,61	99,58
07- Sermaye Transferleri	67.095.000,00	65.000.000,00	96,88
08- Borç Verme	2.000,00	0,00	0,00
09- Yedek Ödenekler	43.000,00	0,00	0,00
Toplam	6.350.064.656,00	6.155.647.720,64	96,94

(*) 64.656,00 TL önceki yıldan devreden ödenek, 5.400.000.000,00 TL başlangıç ödeneği ve 950.000.000,00 TL ek ödenek öngörülmüş olup 2024 yılı ödenek toplamı 6.350.064.656,00 TL olmuştur.

Buna göre 2024 yılında bütçe giderleri %96,94 seviyesinde gerçekleşmiştir. Personel giderleri (%94,10) sosyal güvenlik kurumlarına devlet primi giderleri (%91,67), mal ve hizmet alım giderleri (%96,25), faiz gideri (%7,60), cari transferler (%72,09) sermaye giderleri (%99,58) ile sermaye transferleri (%96,88) beklenenin altında gerçekleşmiştir.

Belediyenin bütçe gelirler ve giderlerinin ekonomik sınıflandırmaya göre son üç yıllık seyri ve 2023 yılının 2022 yılına, 2024 yılının 2023 yılına göre değişim yüzdeleri aşağıdaki tablolarda yer almaktadır.

Tablo 5: Bütçe Gelirlerinin 3 Yıllık (2022-2024) Seyri

Bütçe Gelirinin Çeşidi	2022 Yılı (TL) (A)	2023 Yılı (TL) (B)	2024 Yılı (TL) (C)	2023-2022 Değişim Oranı (%) [D=(B-A)/A]	2024-2023 Değişim Oranı (%) [E=(C-B)/B]
Vergi Gelirleri	325.290.044,02	489.483.331,48	611.673.171,87	50,48	24,96
Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	68.264.212,37	82.833.586,94	162.924.143,08	21,34	96,69
Alınan Bağış ve Yardım ile Özel Gelirler	16.647.019,27	50.362.743,53	14.853.459,87	202,53	-70,51
Diğer Gelirler	839.514.906,31	1.521.802.156,64	2.559.716.019,27	81,27	68,20

Sermaye Gelirleri	595.215.333,53	1.372.171.341,00	1.190.427.026,48	130,53	-13,25
Alacaklardan Tahsilat	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Toplam	1.844.931.515,50	3.516.653.159,59	4.539.593.820,57	90,61	29,09
Bütçe Gelirlerinden Red ve İadeler Toplamı (-)	2.717.492,02	2.271.626,82	4.788.456,17	-16,41	110,79
Net Toplam	1.842.214.023,48	3.514.381.532,77	4.534.805.364,40	90,77	29,04

Tablodaki veriler dikkate alındığında, 2024 yılında gelirler bir önceki yıla göre 1.020.423.831,63 TL (%29,04) artış göstermiştir. Bu çerçevede; vergi gelirlerinde 122.189.840,39 TL (%24,96), teşebbüs ve mülkiyet gelirlerinde 80.090.556,14 TL (%96,69) ve diğer gelirlerde 1.037.913.862,63 TL (%68,20) artış, alınan bağış ve özel yardım ile özel gelirlerde 35.509.283,66 TL (%70,51) ve sermaye gelirlerinde 181.744.314,52 TL (%13,25) azalış olup ilgili tutarlardaki artışlar toplam artış üzerinde belirleyici olmuştur. Sermaye gelirlerinde meydana gelen azalış piyasadaki taşınmaz satışı durgunluğu nedeniyle, diğer gelirlerde meydana gelen artış merkezi idare vergi gelirlerinden alınan paylardaki artıştan ve vergi gelirlerinde meydana gelen artış ise vergi borçlarının yapılandırılması, yeniden değerlendirme oranındaki artış ve tahakkuk etmiş olan borçların tahsiline yönelik yapılan çalışmalardan kaynaklanmaktadır.

Tablo 6: Bütçe Giderlerinin 3 Yıllık (2022-2024) Seyri

Bütçe Giderinin Çeşidi	2022 Yılı (TL) (A)	2023 Yılı (TL) (B)	2024 Yılı (TL) (C)	2023-2022 Değişim Oranı (%) [D=(B-A)/A]	2024-2023 Değişim Oranı (%) [E=(C-B)/B]
Personel Giderleri	57.903.283,13	118.711.560,65	240.242.916,03	105,02	102,38
SGK Devlet Primi Giderleri	7.640.195,02	13.333.261,36	24.688.488,17	74,51	85,16
Mal ve Hizmet Alım Giderleri	671.141.350,44	1.339.541.774,78	2.525.100.204,51	99,59	88,50
Faiz Giderleri	2.729.372,02	2.057.880,09	80.230,37	-24,60	-96,10
Cari Transferler	67.314.304,35	104.058.662,45	161.747.260,95	54,59	55,44
Sermaye Giderleri	1.114.334.827,94	1.666.432.113,13	3.138.788.620,61	49,55	88,35
Sermaye Transferleri	4.445.219,00	0,00	65.000.000,00	-100	-
Borç Verme	0,00	0,00	0,00	-	-
Yedek Ödenekler	0,00	0,00	0,00	-	-
Toplam	1.925.508.551,90	3.244.135.252,46	6.155.647.720,64	68,48	89,75

Belediyenin bütçe giderleri toplamı 2024 yılında 2023 yılına göre 2.911.512.468,18 TL (%89,75) artmıştır. Gider kalemleri incelendiğinde; 2024 yılında personel giderlerinin 121.531.355,38 TL (%102,38), sosyal güvenlik kurumlarına devlet primi giderlerinin

11.355.226,81 TL (%85,16), mal ve hizmet alım giderlerinin 1.185.558.429,73 TL (%88,50), cari transferlerin 57.688.598,50 TL (%55,44), sermaye transferlerinin 65.000.000,00 TL ve sermaye giderlerinin 1.472.356.507,48 TL (%88,35) arttığı görülmektedir. Buna karşın faiz giderinde 1.977.649,72 TL (%96,10) azalış olmuştur. Mal ve hizmet alım giderlerinde meydana gelen artış satın alınan mal ve hizmet maliyetlerindeki yükselişten, cari transferlerde meydana gelen artış yardıma muhtaç ailelere yapılan yardımlarında meydana gelen maliyet artışı ile kamu kurumlarına ödenen paylardaki artıştan kaynaklanmaktadır.

Faaliyet Sonuçları Tablosuna göre; bütçe ile ilgili olsun ya da olmasın Belediyenin faaliyetlerinden dolayı tahakkuk eden 2024 yılı Faaliyet Gideri 3.541.337.868,81 TL, Faaliyet Geliri 4.147.432.170,66 TL olup Dönem Olumlu Faaliyet Sonucu ise 606.094.301,85 TL olarak gerçekleşmiştir.

Belediyenin doğrudan hissedarı olduğu şirket aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 7: Belediyenin Doğrudan Hissedarı Olduğu Şirket Tablosu

Sıra No	Şirketin Adı	Toplam Sermaye Tutarı (TL)	Belediyenin Sahip Olduğu Sermaye Tutarı (TL)	Hisse Oranı (%)
1	ŞEKABEL Gıda ve Ticaret AŞ	100.000.000,00	100.000.000,00	100,00

1.4. Muhasebe ve Raporlama Sistemi

1.4.1. Kamu İdaresinin Muhasebe Sistemi

Şehitkamil Belediyesinin muhasebe kayıt işlemleri Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre gerçekleştirilmektedir. Mahalli idarelerin hesap planı, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin "Çerçeve hesap planının genel yapısı" başlıklı 46'ncı maddesinde ana hesap grupları, hesap grupları ve hesaplar itibarıyla belirlenmiş çerçeve hesap planında yer alan hesaplardan oluşmaktadır. Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hesap planında yer almamakla birlikte, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği hesap planında yer alan herhangi bir hesabın kullanılması gerekliliği ortaya çıkarsa Yönetmelik'teki hesap planına ilave hesap eklemeye veya çıkarmaya, Hazine ve Maliye Bakanlığının uygun görüşü üzerine Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı yetkilidir.

Ayrıca, mahalli idarelere ait detaylı hesap planları, bu Yönetmelik'te belirlenen hesap planı çerçevesinde Hazine ve Maliye Bakanlığının görüşü alınmak suretiyle ilgili Bakanlıklarca

hazırlanmaktadır.

1.4.2. Kamu İdaresinin Raporlama Sistemi

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin "Mali tabloların hazırlanması" başlıklı 484 ve "Mizan cetveli ve düzenlenecek mali tablolar ile diğer mali tablolar" başlıklı 485'inci maddeleri uyarınca; mali tablolar, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nde belirlenen ilkelere ve standartlara uygun olarak hazırlanır ve belirlenen sürelerde ilgililerin bilgisine sunulur. Bu bağlamda, İdarece üretilen cetvel ve temel mali tablolar ile diğer mali tablolar şunlardır:

- a) Mizan cetveli
- b) Temel mali tablolar
 - 1) Bilanço
 - 2) Faaliyet sonuçları tablosu
 - 3) Nakit akış tablosu
- c) Diğer mali tablolar
 - 1) Bütçe uygulama sonuçları tablosu
 - 2) Gelirlerin ekonomik sınıflandırılması tablosu
 - 3) Giderlerin fonksiyonel sınıflandırılması tablosu
 - 4) Giderlerin ekonomik sınıflandırılması tablosu
 - 5) Bütçe gelirlerinin ekonomik sınıflandırılması tablosu
 - 6) Bütçe giderlerinin kurumsal sınıflandırılması tablosu
 - 7) Bütçe giderlerinin fonksiyonel sınıflandırılması tablosu
 - 8) Bütçe giderlerinin finansal sınıflandırılması tablosu
 - 9) Bütçe giderlerinin ekonomik sınıflandırılması tablosu
 - 10) Bütçe giderleri ve ödenekler tablosu

1.4.3. Kamu İdaresi Tarafından Denetime Sunulan Defter, Tablo ve Belgeler

Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar'ın "Verilecek defter, mali tablo, belge ve bilgilerin çeşitleri" başlıklı 5'inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştay Başkanlığına gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden aşağıda yer alanlar denetime sunulmuştur:

-Birleştirilmiş veriler defteri,

-Geçici ve kesin mizan,

-Bilanço,

-Faaliyet sonuçları tablosu,

-İdare taşınır mal yönetimi ayrıntılı hesap cetveli ile idare taşınır mal yönetim hesabı icmal cetveli.

Kamu İdaresinin denetimi; yukarıda belirtilen defter, tablo ve belgeler ile Usul ve Esaslar'ın "Diğer belgelerin verilme yeri, süresi ve usulleri" başlıklı 8'inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütülüp sonuçlandırılmıştır.

Denetim görüşü, Kamu İdaresinin tabi olduğu geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki temel mali tabloları olan bilanço ve faaliyet sonuçları tablosuna verilmiştir.

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmassından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürlerinin tasarlanmasına esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir

5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Kontrol Ortamı Standartları

Kurum organizasyon yapısı içerisinde görev, yetki ve sorumluluklar ile yetki devirleri ve sınırları tam ve açık bir şekilde belirlenip yazılı hale getirilmiştir. İdarenin "Kamu

Görevlileri Etik Davranış İlkeleri" ile ilgili eğitim ve bilgilendirme çalışmaları yetersizdir. Personelin işe alınması, yer değiştirmesi, görevde yükselmesi, yeterlilik-performans değerlendirmesi ile disiplin hükümlerine yönelik insan kaynakları politikası belirlenmiş ve kurum çalışanlarına duyurulmuştur. Hassas görevlere ilişkin prosedürler belirlenmemiştir.

Risk Değerlendirme Standartları

Stratejik plan, zamanında yayımlanmış ve içerik açısından mevzuata uygundur. İdare performans programı içerik olarak mevzuata uygun şekilde hazırlanmış ve zamanında yayımlanmıştır. “Konsolide Risk Raporu” oluşturulmamıştır. İdarenin iç kontrol riskleri belirlenmiş ve risklerin değerlendirilmesine yönelik çalışma yapılmıştır.

Kontrol Faaliyetleri Standartları

İdare tarafından yetkileri belirlemek amacıyla iş akış süreçleri hazırlanmış ve personele duyurulmuştur. İdare tarafından 2024 yılı içerisinde güncellenen Yetki ve İmza Devirleri Yönergesinde mevzuata uygun olmayan düzenlemeler bulunmaktadır. İdarede yapılan görevlendirmelerde, bunları farklı kişiler arasında dağıtılarak “görevler ayrılığı” ilkesine uygun çalışmalar tamamlanmış ve uygulamaya geçilmiştir. İdarece belirlenen risklerin kabul edilebilir düzeye indirilmesine yönelik kontrol faaliyetleri belirlenmiştir. Ön mali kontrol sistemi, İç Kontrol ve Ön Mali Kontrole İlişkin Usul ve Esaslar’a uygun olarak kurulmuş ve yapılandırılmıştır. Kamu İdaresinin ön mali kontrol yönergesi mevcuttur.

Bilgi ve İletişim Standartları

İdare faaliyet raporu içerik olarak mevzuata uygun hazırlanmıştır. İdarenin güncel bir Kamu İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planı mevcuttur.

İzleme Standartları

İdarenin birimleri tarafından iç kontrol sistemi, yılda en az bir kez değerlendirilmekte ve değerlendirme sonuçları İç Kontrol İzleme ve Yönlendirme Kuruluna raporlanmaktadır. Kamu İdaresinde iç denetim birimi kurulmamıştır.

6. DENETİM GÖRÜŞÜ

Gaziantep Şehitkamil Belediyesi 2024 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve kamu idaresi tarafından sunulan geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki mali rapor ve

tablolarının, “Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular” bölümünde belirtilen hesap alanları hariç tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

7. DENETİM BULGULARI

Raporda yer alan bulgular, denetimler sonucunda tespit edilen hususlara kamu idaresi tarafından verilen cevapların değerlendirilmesi suretiyle düzenlenmiştir.

A. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAĞI BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Enflasyon Düzeltmesi İşlemleri Sonrasında Oluşan Farkların Dönem Sonunda Mali Tablolara Doğru Aktarılmaması

Kamu İdaresi tarafından gerçekleştirilen enflasyon düzeltmesi işlemleri sonrasında Enflasyon Düzeltmesi Hesabında oluşan tutarların dönem sonunda mali tablolara mevzuata uygun olarak aktarılmadığı görülmüştür.

Genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerine ait mali tabloların enflasyon etkilerinden arındırılarak raporlama tarihindeki satın alma gücünü yansıtacak şekilde sunulmalarını sağlamak üzere enflasyon düzeltmesine tabi tutulmasına ilişkin usul ve esaslar Muhasebat Genel Müdürlüğünce 16.12.2023 tarihli ve 32401 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 85 sıra no.lu Genel Tebliğ ile belirlenmiştir.

İlgili Genel Tebliğ’in “Enflasyon Düzeltmesi İşlemleri” başlıklı 5’inci maddesinin birinci fıkrasında genel yönetim kapsamında bulunan tüm kamu idarelerinin 31.12.2023 tarihli mali tablolarının enflasyon düzeltmesine tabi tutulacağı, ikinci fıkrasında ise hangi parasal kalemlere ne şekilde enflasyon düzeltmesi işlemleri yapılacağı açıklanmıştır. İlgili maddenin son fıkrasında ise enflasyon düzeltmesi için ihdas edilen yardımcı hesapların Tebliğ’e ekli Ek-3’te yer aldığı belirtilmiştir.

Yine mezkur Tebliğ’in “Enflasyon düzeltmesine yönelik muhasebe kayıtları” başlıklı 6’ncı maddesinde; parasal olmayan varlık kalemlerinin enflasyon düzeltmesi işlemine tabi tutulması sonucunda ortaya çıkan farkların, ilgili hesaba borç ve 698 Enflasyon Düzeltmesi Hesabına alacak kaydedileceği, birikmiş amortisman tutarlarında yapılan düzeltme sonucu ortaya çıkan farkların, 257 Birikmiş Amortismanlar ve Değer Düşüklüğü Karşılığı Hesabına

alacak, 698 Enflasyon Düzeltmesi Hesabına borç kaydedileceği, dönem sonu işlemleri kapsamında 698 Enflasyon Düzeltmesi Hesabının kalanının 690 Faaliyet Sonuçları Hesabına aktarılacağı hüküm altına alınmıştır.

Yukarıda yer verilen açıklamalardan anlaşılabacağı üzere, enflasyon düzeltmesine tabi tutulacak parasal olmayan kalemlere enflasyon düzeltmesi işlemleri yapılacak, ortaya çıkan farklar ilgili hesaplara yardımcı hesaplar kullanılarak alınacak ve ilgisine göre karşılığında 698 Enflasyon Düzeltme Hesabı borç ya da alacak çalıştırılacaktır. Dönem sonunda ise 698 Enflasyon Düzeltme Hesabı kalanının 690 Faaliyet Sonuçları Hesabına aktarılması gerekmektedir.

Kamu İdaresinin enflasyon düzeltmesi işlemlerinin incelenmesi neticesinde; enflasyon düzeltmesi sonrasında oluşan farkların izlendiği 698 Enflasyon Düzeltme Hesabının borç kalanı olan 215.141.312,53 TL, alacak kalanı olan 5.033.285.396,16 TL'nin, 570 Geçmiş Yıllar Olumlu Faaliyet Sonuçları Hesabı ve 580 Geçmiş Yıllar Olumsuz Faaliyet Sonuçları Hesabına aktarılarak dönem sonu kapanış işlemi gerçekleştirildiği tespit edilmiştir. Bu nedenle 698 no'lu hesabın alacak bakiyesi 690 Faaliyet Sonuçları Hesabına aktarılmadığından faaliyet sonuçları 4.818.144.083,63 TL tutarında noksan görünmektedir.

Kamu idaresi cevabında, bulguya konu enflasyon düzeltmesi farklarının sehven 570.98 ve 580.98 kodlarına alındığı, 02.01.2025 tarihli ve 3 No.lu yevmiye ile düzeltildiği ve bundan sonraki dönemlerde enflasyon düzeltmesi işlemleri sonucunda oluşan farkların dönem sonunda mali tablolara doğru aktarılması hususuna dikkat edileceği ifade edilmiştir.

Bulgu konusu hususa ilişkin 2025 yılında yapılan düzeltme kayıtlarının, 2024 yılı dönem sonu mali tablolarındaki hatayı düzeltici bir etkisi bulunmamaktadır.

Kamu İdaresi tarafından enflasyon düzeltmesi hesabı dönem sonu işlemlerinin mevzuat hükümlerine uygun şekilde gerçekleştirilmesi gerekmektedir.

BULGU 2: Bağış Yoluyla Edinilen Malzemelerden Muhasebe Kayıtlarına Alınmayanların Bulunması

Kamu İdaresine yol bakım ve onarımı ile gıda bankacılığı kapsamında bağışlanan malzemelerin muhasebe kayıtlarına alınmadığı görülmüştür.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun "Tanımlar" başlıklı 3'üncü maddesinin birinci fıkrasının (i) bendinde; alınan bağış ve yardımların kamu geliri olduğu,

“Bağış ve yardımlar” başlıklı 40’ıncı maddesinde ise kamu idarelerine yapılan her türlü bağış ve yardımın gelir kaydedileceği ve nakdi olmayan bağış ve yardımların, ilgili mevzuatına göre değerlemeye tâbi tutularak kayıtlara alınacağı hüküm altına alınmıştır.

Taşınır Mal Yönetmeliği’nin “Bağış ve yardım yoluyla edinilen taşınırın girişi” başlıklı 16’ncı maddesinde; 5018 sayılı Kanun’un 40’ıncı maddesi ile diğer mevzuat çerçevesinde bağış ve yardım olarak edinilen taşınırın teslim alındığında, taşınır kayıt yetkilisi tarafından Varlık İşlem Fişi düzenlenerek kayıtlara alınacağı ve Varlık İşlem Fişinin bir nüshasının bağış yapana verileceği veya gönderileceği hüküm altına alınmıştır.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği’nin “Bağış ve yardımlar” başlıklı 17’nci maddesinde; yapılan her türlü bağış ve yardımların gelir kaydedileceği, nakdi olmayan bağış ve yardımların ilgili mevzuatına göre değerlendirmeye tabi tutulacağı ve kayıt altına alınacağı, 150-İlk Madde ve Malzemeler Hesabı’nın işleyişine ilişkin 116’ncı maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinin 2’nci alt bendinde ise bağış ve yardım şeklinde bedelsiz olarak edinilen stokların tespit edilen değerleri üzerinden bu hesaba borç, 600 Gelirler Hesabı’na alacak kaydedileceği hüküm altına alınmıştır.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri birlikte değerlendirildiğinde, bağışlanan malzemeler İdare tarafından teslim alındığında taşınır kayıt yetkilisi tarafından varlık işlem fişi düzenleneceği ve 150 İlk Madde ve Malzemeler Hesabı’na giriş kaydının yapıp gelir kaydedileceği anlaşılmaktadır.

Yapılan incelemede, İdareye yol bakım ve onarımı için bağışlanan toplam 1.394.103 ton mısır ile gıda bankacılığı kapsamında bağışlanan malzemelerin mevzuat hükümleri gereği yapılması gereken muhasebe kayıtlarının yapılmadığı tespit edilmiştir.

Kamu İdaresi cevabında, İdarece bağış yoluyla elde edilen malzemelerin mevzuata uygun olarak muhasebe kayıtlarına alınacağı ifade edilmiştir.

Kamu İdaresi tarafından bağış yoluyla elde edilen malzemelerin mevzuatında belirtildiği üzere muhasebe kayıtlarına alınarak takibinin yapılması gerekmektedir.

B. DİĞER BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olmayan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Yapım İşlerine Ait Bütün Riskler Sigortası Kapsamında Yer Alan Risk Kalemlerinde Muafiyet Oranının Yasal Sınırın Üzerinde Belirlenmesi

Kamu İdaresi tarafından ihale edilen yapım işlerine ait bütün riskler (all risk) sigorta poliçelerinde, Yapım İşleri Genel Şartnamesi'nde belirtilen azami muafiyet oranlarının üzerinde oranlar ve özel muafiyetler belirlendiği görülmüştür.

4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu'nun "İş ve işyerinin sigortalanması" başlıklı 9'uncu maddesine göre; yapım işlerinde yüklenici; işyerlerindeki her türlü araç, malzeme, ihzarat, iş ve hizmet makineleri, taşıtlar, tesisler ile sözleşme konusu iş için, işin özellik ve niteliğine göre ihale dokümanında belirtilen şekilde, işe başlama tarihinden geçici kabul tarihine kadar geçen süre içinde oluşabilecek deprem, su baskını, toprak kayması, fırtına, yangın gibi doğal afetler ile hırsızlık, sabotaj gibi risklere karşı, geçici kabul tarihinden kesin kabul tarihine kadar geçecek süreye ilişkin ise kapsamı ihale dokümanında belirtilen genişletilmiş bakım devresi teminatını içeren sigorta yaptırmak zorundadır.

Yapım İşleri Genel Şartnamesi'nin "İş ve işyerlerinin korunması ve sigortalanması" başlıklı 9'uncu maddesinin birinci fıkrasında; yüklenicilerin işyerlerindeki her türlü araç, malzeme, ihzarat, iş ve hizmet makineleri, taşıtlar, tesisler ile sözleşme konusu yapım işi için işe başlama tarihinden geçici kabul tarihine kadar geçen süre içinde oluşabilecek deprem, su baskını, toprak kayması, fırtına, yangın gibi doğal afetler ile hırsızlık, sabotaj gibi risklere karşı inşaat sigortası yaptırmak zorunda olduğu, aynı maddenin üçüncü fıkrasında; kıymetlerin sigortalanmasında tüm riskler için uygulanabilecek muafiyet oranının azami %2, deprem, sel, su baskını, toprak kayması ve terör riskleri için uygulanabilecek koasürans oranının azami %20 olacağı, bunun dışında kalan riskler için koasürans uygulanmayacağı düzenlenmiştir. Ayrıca muafiyet ve koasürans oranlarına isabet eden hasarların karşılanmasının yüklenicinin sorumluluğunda olduğu belirtilmiştir.

Kamu İdaresi tarafından ihale edilen ve sözleşmeye bağlanan yapım işlerine ilişkin sigorta poliçelerinin incelenmesi neticesinde; yükleniciler tarafından yaptırılan inşaat sigortası poliçelerinde bazı risk unsurlarına mevzuatta belirtilen sınırdan daha fazla ve/veya özel muafiyetlerin uygulandığı tespit edilmiştir.

Kamu İdaresi cevabında, bundan sonraki süreçte all risk sigorta poliçelerinin Yapım İşleri Genel Şartnamesi'ne uygun şekilde düzenletileceği ifade edilmiştir.

Kamu İdaresi tarafından, istenmeyen risk unsurlarının gerçekleşmesi durumunda sigortacı, sigortalı, idare ve üçüncü kişiler arasında oluşabilecek hukuki ve mali ihtilafların önlenmesini teminen yapılan inşaat sigortası poliçelerinin mevzuata uygun düzenlenmesinin sağlanması gerekmektedir.

BULGU 2: Bazı Yapım İşlerinde Verilen Süre Uzatımlarının İşin Süresi ile Orantılı Olmaması

Kamu İdaresi sınırları dahilindeki muhtelif mahallelerde mıcır serilmesi yapım işlerinde sözleşme süresinden fazla süre uzatımları verildiği görülmüştür.

Yapım İşleri Genel Şartnamesi'nin "İşin süresi ve sürenin uzatılması" başlıklı 29'uncu maddesinin dördüncü fıkrasında idarenin, sözleşmenin ifasına ilişkin yükümlülüklerini yüklenicinin kusuru olmaksızın yerine getirmemesi (yer teslimi, projelerin onaylanması, iş programının onaylanması, ödenek yetersizliği gibi) ve bu sebeple sorumluluğu yükleniciye ait olmayan gecikmelerin meydana gelmesi, bu durumun taahhüdün yerine getirilmesine engel nitelikte olması ve yüklenicinin bu engeli ortadan kaldırmaya gücünün yetmemiş olması halinde, işi engelleyici sebeplere ve yapılacak işin niteliğine göre, işin bir kısmına veya tamamına ait sürenin en az gecikilen süre kadar uzatılacağı hükme bağlanmıştır.

Ayrıca mezkûr maddenin altı ve yedinci fıkralarında; idarenin sebep olduğu hallerden dolayı, işte sorumluluğu yükleniciye ait olmayan gecikmelerin meydana gelmesi halinde, durumun idarece incelenerek işi engelleyici sebeplere ve yapılacak işin niteliğine göre işin bir kısmına veya tamamına ait sürenin uzatılacağı, yüklenicinin, sürenin uzatılmasını gerektiren hallerin meydana geldiği tarihi izleyen yirmi gün içinde, idareye yazılı olarak bildirimde bulunmasının ve yetkili merciler tarafından usulüne göre düzenlenmiş belgelerle mücbir sebebin meydana geldiğini tevsik etmesinin zorunlu olduğu, yüklenicinin bildiriminde, iş üzerinde gecikmeye yol açtığını düşündüğü sebeplerin ayrıntılarını, işin süresinin ne kadar uzatılması gerektiğini belirteceği, uzatılacak sürenin tespiti o anda mümkün değilse bunun da sebeplerini ayrıca belirteceği, durumun netlik kazanmasından sonra istediği süre uzatımını da ayrı bir yazı ile derhal bildireceği ancak idarenin sebep olduğu süre uzatımını gerektiren gecikmelerde, yüklenicinin yirmi gün içinde yazılı bildirimde bulunma şartının aranmayacağı hükümlerine yer verilmiştir.

Yapılan incelemede, ilçe sınırları içerisindeki muhtelif mahallelerde mıcır serilmesi işleri için 6 farklı ihaleye çıkıldığı, ihalelerin tamamının aynı istekli üzerinde kaldığı, yine

ihalelerin tamamının sözleşmelerinde iş süresinin 45 gün olarak belirlenip aynı tarihte işlere başlandığı, Yüklenici tarafından İdareden kaynaklanan sebepler öne sürülerek süre uzatımı talebinde bulunulduğu, süre uzatımı verilmesini gerektiren durumun iş programında ne kadarlık gecikmeye yol açtığı hususunda idare tarafından bir inceleme, değerlendirme ve gerekçeye yer verilmeden her bir iş için sözleşme ile belirlenen sürenin iki katı (90 gün) süre uzatımı verildiği görülmüş olup işlere ait şantiye günlük defterlerinden işin durduğu gün sayısının her bir iş için toplam on günü aşmadığı anlaşıldığından verilen süre uzatımlarının sözleşme süresi ve gecikmelerle orantılı olmadığı tespit edilmiştir. Ayrıca İdarenin yapım işlerine ait sözleşme sürelerinin iki katı oranında süre uzatımı vermesi, ihale öncesi süreçte iş süresi hesabında noksanlıklar olduğunu göstermektedir.

Kamu İdaresi cevabında, bahse konu mıcır serilmesi işinde mıcır ocaklarından ücretsiz alınması planlanan malzemenin temininde sorun yaşandığı, bundan sonraki ihale hazırlık süreçlerinde ihale konusu işin süresine ilişkin detaylı çalışmaların yapılacağı ve süre uzatımına ilişkin iş ve işlemlerin sözleşme hükümlerine uygun olarak yerine getirileceği ifade edilmiştir.

Kamu İdaresi tarafından Yapım İşleri Genel Şartnamesinde yer alan süre uzatımına ilişkin mevzuat hükümlerine riayet edilmesi ve verilen süre uzatımlarının sözleşme ile belirlenen iş süresi ve tespit edilen gecikme ile orantılı olması gerekmektedir.

BULGU 3: İdarenin Onayı Alınmadan Alt Yüklenici Çalıştırılması

Kamu İdaresi tarafından ihale edilen bazı yapım işlerinde İdarenin onayı alınmadan alt yüklenici çalıştırıldığı görülmüştür.

Yapım İşleri Genel Şartnamesi'nin "Alt yüklenicilerin çalıştırılması ve sorumlulukları" başlıklı 20'nci maddesinde; idarece onaylanmayan alt yüklenicilerin hiçbir suretle iş yerinde çalışamayacağı, işin devamı sırasında herhangi bir sebeple, idarece onay verilen alt yüklenicilerin değiştirilmesi veya ihaleden önce idareye verilen alt yüklenicilere yaptırılacak işler listesinde değişiklik yapılması gerekirse bu tür durumlarda da idarenin onayının alınmasının zorunlu olduğu, işin yürütülmesi sırasında yüklenici tarafından ihtiyaç duyulması halinde de, idarenin onayı ile alt yüklenici çalıştırılabileceği, alt yüklenici çalıştırılması halinde esas yüklenicinin ortaya çıkabilecek zarar ve ziyandan müteselsilen sorumlu olduğu, alt yüklenicilere işin tamamının yaptırılmayacağı, tek bir alt yükleniciye yaptırılacak iş bölümlerinin toplam bedelinin, sözleşme bedelinin %30'unu, alt yüklenicilere yaptırılacak işlerin toplam bedelinin ise sözleşme bedelinin %50'sini geçemeyeceği hüküm altına alınmıştır.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükmünden de anlaşılacağı üzere; İdare onayının alınmaması durumunda alt yüklenici olması yasaklanmış gerçek veya tüzel kişilerin tespiti, alt yüklenici tarafından istihdam edilen işçi ücretlerinin takibi, yapım işlerinde alt yüklenicilere yaptırılacak iş bölümlerinin mevzuatta belirtilen sınırlar içerisinde bulunması, yapım işlerinde ortaya çıkabilecek zarar ve ziyana ilişkin müteselsil sorumluluğun ortaya konulması gibi hususlar kontrol edilemeyecektir.

Yapılan incelemede, 9 adet yapım işinde İdarenin onayı alınmadan 12 adet alt yüklenici çalıştırıldığı tespit edilmiştir.

Kamu İdaresi cevabında, söz konusu alt yüklenici sözleşmelerine ait eksik ödenen damga vergilerinin tahsil edildiği, bundan sonra yeni yapılacak tüm yapım işi ihalelerinde sözleşme aşamasında yüklenicilerin ilaveten yazı ile uyarılacağı ayrıca yükleniciler tarafından alt yüklenici çalıştırılıp çalıştırılmadığının geçici kabul öncesi Sosyal Güvenlik Kurumuna yazı ile sorulacağı ifade edilmiştir.

İdare tarafından yapım işlerinde alt yüklenici çalıştırılmasına ilişkin kontrollerin sağlanması gerekmektedir.

BULGU 4: İhale Yapılmaksızın Encümen Tarafından Belirlenen Bedel Karşılığında Kullandırılan Taşınmazların Bulunması

Kamu İdaresine ait bazı taşınmazların kiralama ihalesi yapılmaksızın işgalci durumunda bulunan gerçek veya tüzel kişilere Belediye Encümenince belirlenen bedel karşılığında kullandırıldığı görülmüştür.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun "Belediye meclisinin görev ve yetkileri" başlıklı 18'inci maddesinin (e) bendinde; belediye meclisinin taşınmaz mal alımına, satımına, takasına, tahsisine, tahsis şeklinin değiştirilmesine veya tahsisli bir taşınmazın kamu hizmetinde ihtiyaç duyulmaması hâlinde tahsisin kaldırılmasına; üç yıldan fazla kiralanmasına ve süresi otuz yılı geçmemek kaydıyla bunlar üzerinde sınırlı aynî hak tesisine karar vermeye yetkili olduğu, aynı Kanun'un "Encümeninin görev ve yetkileri" başlıklı 34'üncü maddesinin (g) bendinde ise belediye encümeninin taşınmaz mal satımına, trampasına ve tahsisine ilişkin meclis kararlarını uygulamak; süresi üç yılı geçmemek üzere kiralanmasına karar vermek yetkilerini haiz olduğu ifade edilmiştir.

2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'nun “Kapsam” başlıklı 1’inci maddesinde; Belediyelerin alım, satım, hizmet, yapım, kira, trampa, mülkiyetin gayri ayni hak tesisi ve taşıma işlerini bu Kanun'da yazılı hükümlere göre yürüteceği hükme bağlanmıştır.

2886 sayılı Kanun’un “Ecrimisil ve tahliye” başlıklı 75’inci maddesinde ise devletin özel mülkiyetinde veya hüküm ve tasarrufu altında bulunan taşınmaz malları ve Vakıflar Genel Müdürlüğü ile idare ve temsil ettiği mazbut vakıflara ait taşınmaz malların, gerçek ve tüzel kişilerce işgali üzerine, fuzuli şagilden, bu Kanun'un 9'uncu maddesindeki yerlerden sorulmak suretiyle, idareden taşınmaz ve değerlendirme konusunda işin ehli veya uzmanı üç kişiden oluşan komisyonca tespit tarihinden geriye doğru beş yılı geçmemek üzere tespit ve takdir edilecek ecrimisil isteneceği, ecrimisil talep edilebilmesi için, Hazinesinin işgalden dolayı bir zarara uğramış olmasının gerekmeceği ve fuzuli şagilin kusurunun aranmayacağı, işgal edilen taşınmaz malın, idarenin talebi üzerine, bulunduğu yer mülkiye amirince en geç 15 gün içinde tahliye ettirilerek idareye teslim edileceği hükümleri yer almaktadır.

5393 sayılı Belediye Kanunu’nun “Belediyenin yetkileri ve imtiyazları” başlıklı 15’inci maddesinde, 2886 sayılı Kanun’un 75’inci maddesinin belediye taşınmazları hakkında da uygulanacağı ifade edilmiştir.

Yukarıdaki mevzuat hükümleri birlikte değerlendirildiğinde Kamu İdaresine ait taşınmazların ecrimisil ya da İdarece belirlenen bir bedel karşılığında ihale yapılmaksızın kullanılması mümkün olmadığı ve İdare taşınmazlarının 2886 sayılı Kanun hükümleri uyarınca ve süresine bağlı olarak belediye meclisi ya da belediye encümenince alınacak karara istinaden kiralanması gerektiği anlaşılmaktadır.

Yapılan incelemede, Kamu İdaresine ait arsa, dükkân, büfe ve benzeri nitelikteki taşınmazların gerçek veya tüzel kişilerce ihale yapılmaksızın kullanıldığı, İdare tarafından, işgallere ilişkin olarak tahliye yoluna gidilmeyip söz konusu taşınmazların belediye encümenince belirlenen bir tutar karşılığında kullanılmaya devam edildiği tespit edilmiştir.

Kamu İdaresi cevabında, Belediye Encümeninin 14.02.2025 tarih ve 276 sayılı kararı ile işgaliye bedeli karşılığı tahsisi yapılan yerlerin işgaliye ve tahsislerinin iptal edilerek derhal tahliyesine karar verildiği ifade edilmiş ve konu ile ilgili encümen kararı cevap ekinde sunulmuşsa da mevcut durumda tahliye kararı sonrası işgalin sonlandırılarak tahliye süreçlerinin tamamlandığına ilişkin herhangi bir bilgi ve belgeye yer verilmemiştir.

Kamu İdaresi tarafından, işgaledilen taşınmazlarına ilişkin tahliye işlemlerinin başlatılması, mevzuat kapsamında kiraya verilmesi uygun olan taşınmazların 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu hükümlerine göre kiraya verilmesi gerekmektedir.

BULGU 5: Tahakkuk Eden Gelir Kalemlerinin Tahsilat Oranlarının Düşük Olması

Kamu İdaresi tarafından tahakkuku yapılan bazı gelir kalemlerine ilişkin tahsilat oranlarının düşük düzeyde gerçekleştiği görülmüştür.

5393 sayılı Belediye Kanunu’nun “Belediye başkanının görev ve yetkileri” başlıklı 38’inci maddesinde; belediyenin hak ve menfaatlerini korumak, gelir ve alacaklarını takip ve tahsil etmek belediye başkanının görevleri arasında sayılmıştır.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu’nun “Malî hizmetler birimi” başlıklı 60’ıncı maddesinin (e) bendinde; ilgili mevzuatı çerçevesinde idare gelirlerini tahakkuk ettirmek, gelir ve alacaklarının takip ve tahsil işlemlerini yürütmek mali hizmetler biriminin görevleri arasında düzenlenmiştir.

Aynı Kanun’un “Muhasebe hizmeti ve muhasebe yetkilisinin yetki ve sorumlulukları” başlıklı 61’inci maddesinde ise gelirlerin ve alacakların tahsili muhasebe hizmetinin bir parçası olarak görülmüş ve muhasebe yetkilisinin bu hizmetlerin yapılmasından sorumlu olduğu belirtilmiştir.

İdarenin 2024 yılı gelir tahakkuk ve tahsilat oranlarının incelenmesi neticesinde; ayrıntısı aşağıdaki tabloda görüleceği üzere, bazı gelir kalemlerinin tahsilat oranlarının düşük olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 8: Bazı Gelirlere İlişkin Tahakkuk ve Tahsilat Durumu Tablosu

Gelirin Türü	Devreden Gelir Tahakkuku (TL)	2024 Yılı Tahakkuku (TL)	Toplam Tahakkuk (TL)	2024 Yılı Net Tahsilatı (TL)	Tahsilat Oranı (%)
Bina Vergisi	103.428.680,36	276.839.207,76	386.267.888,12	200.768.710,18	51,98
Arsa Vergisi	25.137.762,80	75.095.176,05	100.232.938,85	60.445.674,69	60,31
Arazi Vergisi	1.892.341,22	3.295.677,38	5.188.018,60	2.563.489,22	49,41
İlan Reklam Vergisi	526.276,66	344.049,79	870.326,45	197.957,18	22,75
Biletle Girilmeyen Yerlere Ait Eğlence Vergisi	158.436,39	73.427,51	231.863,90	118.080,00	50,93

İşyerlerine Ait Çevre Temizlik Vergisi	9.388.036,52	21.622.207,43	31.010.243,95	13.083.534,91	42,19
--	--------------	---------------	---------------	---------------	-------

Kamu idaresi cevabında, tahakkuk eden gelir kalemlerine ilişkin tahsilatı artırıcı önlemlerin alındığı, gerekli icra ve bloke koyma çalışmalarının yapılmakta olduğu ifade edilmiştir

Kamu İdaresi tarafından İdare gelirlerinin mevzuata uygun olarak takip ve tahsiline yönelik çalışmaların yürütülmesi gerekmektedir.

BULGU 6: Bazı İş Yerlerine İlan ve Reklam Vergisi Mükellefiyeti Tesis Ettirilmemesi

Kamu İdaresinin yetki ve görev alanı içinde faaliyet gösteren bazı iş yerlerinin ilan ve reklam vergisi mükellefiyetlerinin bulunmadığı görülmüştür.

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu’nun İlan ve Reklam Vergisinin konusunu düzenleyen 12’nci maddesinde; belediye sınırları ile mücavir alanları içinde yapılan her türlü ilan ve reklamın, ilan ve reklam vergisine tabi olduğu; “Tarife ve nispet” başlıklı 15’inci maddesinde; verginin hangi tarife üzerinden alınacağı düzenlenmiştir.

Anılan Kanun’un “Verginin tarhı ve ödenmesi” başlıklı 16’ncı maddesinde ise vergiye tabi ilan ve reklamlarda, ilan ve reklam işinin mükellefçe yapılması halinde, ilan veya reklam işinin yapılmasından önce mükellef tarafından; ilan ve reklam işinin bu işi mutad meslek olarak ifa edenler tarafından yapılması halinde, ilan ve reklam işini yapanlarca ilan veya reklamın yapıldığı ayı takip eden ayın 20’nci günü akşamına kadar verilecek beyanname üzerine, bu verginin tarh ve tahakkuk ettirileceği düzenlenmiştir.

Gelir İdaresi Başkanlığı ve Kamu İdaresinden temin edilen verilerde yapılan incelemede, Belediyeden işyeri açma ve çalışma ruhsatı alma zorunluluğu olan 47.398 adet çevre temizlik vergisi mükellefi işyerinin olduğu ancak 795 adet iş yerinin ilan ve reklam vergisi mükellefiyetinin tesis edildiği, Büyükşehir Belediyesi yetki alanı içerisinde yer alan, muafiyet ve istisna kapsamında olan işyerleri dışarıda tutulduğunda tesis edilen mükellefiyet sayısının düşük oranda kaldığı değerlendirilmiştir.

Kamu idaresi cevabında, Gaziantep Büyükşehir Belediyesi ile yazışma yapıldığı ifade edilmiş olup ilgili yazı içeriğinde bulgu konusu husus kapsamında belediye hizmetlerinin gerçekleştirilmesi esnasında yapılacak yetki ve görev paylaşımlarında mevzuatın öngördüğü

koordinasyonun sağlanabilmesi için il genelinde objektif kriterlere uygun olarak gerekli meclis kararlarının alınması gerektiği belirtilmektedir.

Kamu İdaresi tarafından, Büyükşehir Belediyesi yetki alanı dışında kalan, muafiyet ve istisna kapsamında olan işyerleri dışında kalan bir başka ifadeyle İdarenin sorumluluğu altında bulunan tüm alanlarda ilan ve reklam vergisi mükellefiyetinin eksiksiz tesis edilmesi için gerekli çalışma ve kontrolün yapılması gerekmektedir.

BULGU 7: İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatı Olmadan Faaliyette Bulunan İşyerlerinin Bulunması

Belediye sınırları içerisinde iş yeri açma ve çalışma ruhsatı almadan faaliyette bulunan işletmelerin bulunduğu ve buna bağlı olarak Kamu İdaresinin gelir kaybına uğradığı görülmüştür.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun "Belediyenin yetkileri ve imtiyazları" başlıklı 15'inci maddesinde; gerçek ve tüzel kişilerin faaliyetleri ile ilgili olarak kanunlarda belirtilen izin veya ruhsatı vermek ve gayrisihhi müesseseler ile umuma açık istirahat ve eğlence yerlerini ruhsatlandırmak ve denetlemek belediyenin yetki ve imtiyazları arasında sayılmıştır.

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun "İş yeri açma izni harcı" başlıklı 81'inci maddesinde; belediye sınırları veya mücavir alanlar içinde bir iş yerinin açılması işleminin iş yeri açma izni harcına tabi olduğu belirtilmiştir.

3572 sayılı İş Yeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına Dair Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanun'un 3'üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde, belediye hudutları ile mücavir alan içinde kalan tüm iş yerleri ve işletmelere belediyelerinin iş yeri açma ve çalışma ruhsatını vermeye yetkili olduğu hüküm altına alınmıştır.

İş Yeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelik'in "Tanımlar" başlıklı 4'üncü maddesinin (a) bendi ile ruhsat vermeye yetkili idarenin tanımı yapılmış, belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde belediyenin yetkili idare olduğu ifade edilmiştir.

2464 sayılı Kanun'un "4. Çevre temizlik vergisi" başlıklı mükerrer 44'üncü maddesinde ise belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde bulunan ve belediyelerin çevre temizlik hizmetlerinden yararlanan konut, iş yeri ve diğer şekillerde kullanılan binaların çevre temizlik vergisine tabi olduğu ifade edilmiş olup işyeri olarak kullanılan binalara ilişkin çevre temizlik

vergisinin her yılın ocak ayında yıllık tutarı itibarıyla tahakkuk etmiş sayılacağı hükmüne yer verilmiştir.

Mezkûr Kanun hükümlerine göre işyerlerinden alınan çevre temizlik vergisi, ilçe belediyeleri tarafından tahsil edilmekte olup mükellefi belediye sınırları içerisinde faaliyet gösteren işyerleridir. Dolayısıyla belediye sınırları dahilinde faaliyet gösterip İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelik'e göre ilgili belediyeden ruhsat almak zorunda olan işyerleri aynı zamanda o belediyenin çevre temizlik vergisi mükellefi konumundadırlar.

Gelir İdaresi Başkanlığı ve Kamu İdaresinden temin edilen veriler incelenmiş ve Şehitkamil ilçesi sınırları dahilinde Belediyeden işyeri açma ve çalışma ruhsatı alma zorunluluğu olan 47.398 adet çevre temizlik vergisi mükellefi işyerinin olduğu ancak bunlardan 25.733 adedinin işyeri açma ve çalışma ruhsatının bulunduğu görülmüştür. Diğer yandan İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına Dair Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanun'un 2'nci maddesinde; avukatlık büroları, serbest muhasebeci ve mali müşavirlik hizmeti veren işyerleri, tabipler, mimar ve mühendisler, noterler gibi bazı meslek grupları işyeri açma ve çalışma ruhsatı almaktan muaf tutulmuştur. Şehitkamil Belediyesinin mücavir alanlarında, işyeri açma ve çalışma ruhsatı almaktan muaf olan 4.793 adet işyeri bulunmaktadır

Yapılan incelemede, Belediye sınırlarında aktif olarak faaliyet gösteren ve işyeri açma ve çalışma ruhsatı almak zorunda olan 16.872 adet işyerinin, ruhsatsız olarak faaliyet gösterdiği tespit edilmiştir.

Kamu İdaresi cevabında, Belediye sınırlarında bulunan ve işyeri açma ve çalışma ruhsatı olmadan faaliyet gösteren işyerlerinin tespit edilmesi, denetlenmesi ve ruhsatlandırılması amacıyla gerekli planlamaların yapıp çalışmalara başlandığı ifade edilmiştir.

Kamu İdaresi tarafından işyeri açma ve çalışma ruhsatı olmayan işyerlerinin tespit edilmesi ve söz konusu işyerlerinin ruhsatlandırma işlemlerinin yapılması gerekmektedir.

BULGU 8: İşçilerin Birikmiş Yıllık Ücretli İzinlerinin Kanuna Uygun Olarak Kullandırılmasına İlişkin Tedbirlerin Alınmaması

Kamu idaresinde çalışan işçilerin yıllık ücretli izinlerinin mevzuata uygun olarak kullandırılmadığı ve bu nedenle birikmiş yıllık izin sürelerinin bulunduğu görülmüştür.

4857 sayılı İş Kanunu'nun "Yıllık ücretli izin hakkı ve izin süreleri" başlıklı 53'üncü maddesinde, işyerinde işe başladığı günden itibaren, deneme süresi de içinde olmak üzere, en az bir yıl çalışmış olan işçilere yıllık ücretli izin verileceği, yıllık ücretli izin hakkından vazgeçilemeyeceği; "Yıllık ücretli iznin uygulanması" başlıklı 56'ncı maddesinde, yıllık iznin 53'üncü maddede gösterilen süreler içinde işveren tarafından sürekli bir şekilde verilmesinin zorunlu olduğu; "Sözleşmenin sona ermesinde izin ücreti" başlıklı 59'uncu maddesinde, iş sözleşmesinin herhangi bir nedenle sona ermesi halinde işçinin hak kazanıp da kullanmadığı yıllık izin sürelerine ait ücretin, sözleşmenin sona erdiği tarihteki ücreti üzerinden kendisine veya hak sahiplerine ödeneceği; "İzinlere ilişkin düzenlemeler" başlıklı 60'ıncı maddesinde, yıllık ücretli izinlerin, yürütülen işlerin niteliğine göre yıl boyunca hangi dönemlerde kullanılacağı, izinlerin ne suretle ve kimler tarafından verileceği veya sıraya bağlı tutulacağı, yıllık izninin faydalı olması için işveren tarafından alınması gereken tedbirler ve izinlerin kullanılması konusuna ilişkin usuller ile işverence tutulması zorunlu kayıtların şekline ilişkin hususların ilgili Bakanlık tarafından hazırlanacak bir yönetmelik ile gösterileceği belirtilmiştir.

Bu Kanun hükmüne istinaden 03.03.2004 tarihli ve 25391 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Yıllık Ücretli İzin Yönetmeliği'nde de yıllık izinlerin kullanımı ile ilgili olarak İş Kanunu'na benzer düzenlemeler yapılmıştır.

Anılan Kanun'un "Yıllık ücretli izin hükümlerine aykırılık" başlıklı 103'üncü maddesinde ise yıllık ücretli izni bu Kanun'un 56'ncı maddesine aykırı olarak bölen veya 59'uncu maddedeki hak edilmiş izni kullanmadan iş sözleşmesinin sona ermesi halinde bu izne ait ücreti ödemeyen veya 60'ıncı maddede belirtilen yönetmeliğin esas ve usullerine aykırı olarak izin kullandırmayan veya eksik kullandıran işveren veya işveren vekiline bu durumda olan her işçi için idari para cezası verileceği hükme bağlanmıştır.

Yukarıda belirtilen mevzuat hükümlerine göre işverenin yıllık izinleri kullandırma yükümlülüğünü yerine getirmemesi ve işçinin de izin hakkından feragat etmesi mümkün değildir. Diğer taraftan işçiler emekli olduklarında veya herhangi bir şekilde iş akitleri sona erdiğinde mevzuat hükümleri gereği yıllık izin hakları ücrete dönüşmekte ve yıllık izin karşılığı yapılacak olan bu ücret ödemesi de işçinin son ücreti üzerinden yapılacağından yüksek tutarlarda ödeme yapılmasına ve idareler açısından öngörülemeyen giderlerin ortaya çıkmasına neden olmaktadır. Ayrıca Anayasal bir hak olan yıllık izinlerin kullandırılmaması durumunda idareler, 4857 sayılı İş Kanunu'nun 103'üncü maddesi gereğince idari para cezası ile karşı karşıya kalabilmektedir.

Yapılan incelemede, Şehitkamil Belediyesi bünyesinde çalışan 24 kadrolu işçiden 1 işçinin 250 günden, 3 işçinin 100 günden, 4 işçinin ise 50 günden fazla kullanılmamış izni olduğu tespit edilmiştir.

Kamu İdaresi cevabında, İdare tarafından 4857 sayılı Kanunda belirtildiği üzere işçilere yıllık izinlerinin kullanılacağı ifade edilmiştir.

Kamu İdaresi tarafından idari para cezası yaptırımını ile karşılaşılmaması ve biriken yıllık izinlerin ücrete dönüşmesi suretiyle idareye ek bir mali külfetin ortaya çıkmaması amacıyla 4857 sayılı Kanun kapsamında çalışan işçilerin yıllık ücretli izinlerinin zamanında ve düzenli olarak kullanılması gerekmektedir.

BULGU 9: Sosyal Yardım Yönetmeliği'nde Yer Alan Şartların Taşınmasına Yönelik Araştırmalar Tamamlanmadan Sosyal Yardım Yapılması

Kamu İdaresi tarafından yapılan bazı sosyal yardımlarda, kişilerin ihtiyaç sahipliği durumlarının belirlenmesinde Sosyal Yardımlar Yönetmeliğinde yer alan şartların taşınmasına yönelik araştırmalar tamamlanmadan aynı ve nakdi yardım yapıldığı görülmüştür.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun "Belediyenin görev ve sorumlulukları" başlıklı 14'üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde; belediyelerin mahalli müşterek nitelikte olmak kaydıyla sosyal hizmet ve yardım yapabileceği; (b) bendinde; belediye hizmetlerinin sunumunda engelli, yaşlı, düşkün ve dar gelirli durumuna uygun yöntemlerin uygulanacağı belirtilmiş, "Belediyenin giderleri" başlıklı 60'ıncı maddesinin birinci fıkrasının (i) bendinde ise dar gelirli, yoksul, muhtaç ve kimsesizler ile engellilere yapılacak sosyal hizmet ve yardımlar belediyenin giderleri arasında sayılmıştır.

Gaziantep Şehitkamil Belediyesi Sosyal Yardımlar Yönetmeliği'nin "Tanımlar" başlıklı 4'üncü maddesinin birinci fıkrasının (g) bendinde; dar gelirli olarak aylık toplam geliri asgari ücretin, Büyükşehir Belediyesi sınırları dâhilinde iki katını, diğer belediyelerde bir buçuk katını geçmeyen aileyi; (m) bendinde ise her ne nam altında olursa olsun her türlü gelirler toplamı esas alınmak suretiyle, hane içinde kişi başına düşen ortalama aylık gelir tutarı, asgari ücretin aylık net tutarının 1/3 ünden az olanlar ile aynı tutardan fazla gelir sağlaması mümkün olmayan kimseleri muhtaç olarak tanımlanmıştır.

Aynı Yönetmeliğin "Başvuru" başlıklı 7'nci maddesinde; sosyal yardımdan yararlanılabilmesi için Sosyal Yardım İşleri Müdürlüğü'ne başvurulması gerektiği, "Yardım

miktarları ve muhtaçlık dereceleri” başlıklı 13’üncü maddesinde ise sosyal yardım talebinde bulunan vatandaşlar hakkında sosyal inceleme yapılacağı, sosyal incelemede ailenin geliri, nüfus sayısı, ailede çalışabilecek birey durumu gibi kriterlerin dikkate alınacağı ve Yönetmelik’in ekinde yer alan Sosyal Yardım Kriterleri Puanlama Cetveline göre yapılan puanlama sonucunda yardım yapılmasının uygun olup olmadığına karar verileceği düzenlenmiştir.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri birlikte değerlendirildiğinde, Kamu İdaresinin sosyal hizmet ve yardım yapabileceği, ihtiyaç sahipliği tespitinde ise kişi başına düşen geliri ve hane geliri kriterlerinin dikkate alınarak puanlama cetveline göre yardımların yapılacağı anlaşılmaktadır.

Yapılan incelemede, Kamu İdaresi tarafından sadece sosyal yardıma başvuru yapan kişilerin aylık geliri, sigorta durumu ve tapu sorgulamalarının yapıldığı ancak hanede yaşayan kişilerin gelir durumlarına, taşınır ve taşınmaz mal durumuna, nüfus sayısına, farklı yardımlar alıp almadığına vb. hususlara ilişkin ispat edici belgelerin bulunmadığı, dolayısıyla Sosyal Yardım Yönetmeliği’nde belirtilen kriterler tam olarak değerlendirilmeden ve Yönetmelik ekinde belirtilen Sosyal Yardım Kriterleri Puanlama Cetveli doldurulmadan aynı ve nakdi sosyal yardım yapıldığı tespit edilmiştir.

Kamu idaresi cevabında, yapılacak sosyal yardımlarda hem başvuru sahibi hem de hanede yaşayan kişiler için Bütünleşik Sosyal Yardım Bilgi Sisteminin etkin bir şekilde kullanılacağı, bundan sonra yapılacak sosyal yardımlar için ihtiyaç sahipliğinin belirlenmesinde ise ilgili belgeleriyle birlikte Sosyal Yardım Yönetmeliği’nde yer alan nüfus sayısı, hanede yaşayan kişilerin gelir durumu, sigorta durumu, farklı yardımlar alıp almadığı, taşınır ve taşınmaz mal durumu, tapu sorgulamaları gibi kriterlerin dikkate alınarak Sosyal Yardım Kriterleri Puanlama Cetveli kapsamında yapılan puanlama sonucuna göre aynı ve nakdi sosyal yardım yapılacağı ifade edilmiştir.

Kamu İdaresi tarafından sosyal yardım için başvuran vatandaşların ihtiyaç sahipliğinin belirlenmesinde, hem başvuru sahibi hem de hanede yaşayan kişiler için Bütünleşik Sosyal Yardım Bilgi Sisteminin etkin bir şekilde kullanılarak değerlendirilmesi ve Sosyal Yardım Yönetmeliği’nde belirtilen şartlara ilişkin çalışmalar tamamlandıktan sonra sosyal yardım yapılması gerekmektedir.

BULGU 10: Kamulaştırmasız El Atma Davaları Neticesinde Hak Sahiplerine Ödenen Tazminat Bedellerinin Taşınmazın Maliyet Bedeline Eklenmemesi

Kamu İdaresi tarafından kamulaştırmasız el atma davaları neticesinde hak sahiplerine ödenen tazminat bedellerinin taşınmazın maliyet bedeline eklenmeyip doğrudan giderleştirildiği görülmüştür.

Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin "Maddi duran varlıkların kayıt değerleri" başlıklı 26'ncı maddesinde, gerek yatırım ve gerekse kullanım amacıyla edinilen maddi duran varlıkların maliyet bedeliyle muhasebeleştirileceği, maddi duran varlıkların maliyet bedelinin, alış bedeline, vergi, resim ve harçlar ile diğer doğrudan giderlerin ilave edilmesi suretiyle bulunacağı ve genel yönetim giderleri ve varlığın elde edilmesi veya kullanılabilir duruma getirilmesiyle doğrudan ilişkilendirilmeyen giderlerin varlığın maliyet bedeline ilave edilmeyeceği hükme bağlanmıştır.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin maddi duran varlıklar hesap grubuna ilişkin "Hesap grubuna ilişkin işlemler" başlıklı 187'nci maddesinde, edinilen maddi duran varlıkların maliyet bedeli ile hesaplara alınacağı ve maliyet bedeline varlıkların elde edilmesinde yapılan her türlü giderin ilave edileceği belirtilmiştir.

Yukarıda yer verilen yönetmelik hükümlerine göre bir maddi duran varlığın elde edilmesi sürecinde genel yönetim giderleri ve varlığın elde edilmesi veya kullanılabilir duruma getirilmesiyle doğrudan ilişkilendirilmeyen giderler dışında yapılan her türlü giderin varlığın maliyet bedeline eklenmesi gerekmektedir. Kamulaştırmasız el atma davaları neticesinde hak sahiplerine ödenen tazminat bedellerinin varlığın elde edilmesi ile ilgili doğrudan bir gider olduğu gerekçesiyle varlığın maliyet bedeline eklenmesi gerekmektedir.

Yapılan incelemede, kamulaştırmasız el atma davaları neticesinde 2024 yılında hak sahiplerine toplam 13.071.116,00 TL tutarında tazminat ödemesi yapıldığı ve ödenen tazminat bedellerinin varlıkların maliyet bedeline eklenmesi gerekirken doğrudan giderleştirildiği, bu nedenle 25 Maddi Duran Varlıklar Hesap Grubunun olması gerekenden ilgili tutar kadar noksan görüldüğü tespit edilmiştir.

Kamu İdaresi cevabında, kamulaştırmasız el atma davaları neticesinde hak sahiplerine ödenen tazminat bedellerinin muhasebeleştirilirken taşınmazın maliyet bedeline eklenmesi hususuna dikkat edileceği ifade edilmiştir.

Kamu İdaresi tarafından kamulaştırmaz el atma davaları sonucunda hak sahiplerine ödenen tazminat bedellerinin doğrudan giderleştirilmeyerek varlığın maliyet bedeline eklenmesi gerekmektedir.

BULGU 11: Büyükşehir Belediyesi ile Şhitkamil Belediyesi Arasında Görev ve Yetki Paylaşımlarına İlişkin Meclis Kararlarının Alınmaması

Kamu İdaresi mücavir alanları içerisinde Büyükşehir Belediyesi tarafından yerine getirilmesi gereken bazı görevlerin İdare tarafından gerçekleştirildiği, cadde, sokak, bulvar, meydan vb. yerlerde altyapı, bakım, onarım ve kent temizliği işlerinin yerine getirilmesi bakımından İdareler arasında yetki paylaşımının bütünüyle yapılmadığı görülmüştür.

5126 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu’nun “Belediyeler arası hizmet ilişkileri ve koordinasyon” başlıklı 27’nci maddesinde; büyükşehir kapsamındaki belediyeler arasında hizmetlerin yerine getirilmesi bakımından uyum ve koordinasyonun büyükşehir belediyesi tarafından sağlanacağı, büyükşehir belediyesi ile ilçe belediyeleri veya ilçe belediyelerinin kendi aralarında hizmetlerin yürütülmesiyle ilgili ihtilaf çıkması durumunda, büyükşehir belediye meclisinin yönlendirici ve düzenleyici kararlar almaya yetkili olduğu, büyükşehir belediyelerinde meydan, bulvar, cadde, yol, sokak, park, spor ve kültürel tesislerin büyükşehir belediyesi ile büyükşehir kapsamındaki diğer belediyeler arasında dağılımına ilişkin esasların büyükşehir belediye meclisi tarafından belirleneceği hüküm altına alınmıştır.

Yapılan incelemede, Şhitkamil Belediyesi mücavir alanları içerisinde bazı cadde, sokak ve meydanlara ilişkin Gaziantep Büyükşehir Belediyesi Meclisince alınan münferit meclis kararlarıyla yetki paylaşımının bulunduğu ancak yeni yapılan cadde ve bulvarlarda herhangi bir yetki paylaşımının bulunmadığı, yetki paylaşımı bulunmayan alanlarda gerekli hizmetlerin Gaziantep Büyükşehir Belediyesi yerine Şhitkamil Belediyesince yapıldığı tespit edilmiştir.

Yetki paylaşımına ilişkin gerekli meclis kararlarının alınmaması durumunda belediyeler arasında işyerlerinden alınan ilan ve reklam vergisi, çevre temizlik vergisi gibi gelir kalemlerinde ihtilaf çıkması, işyeri açma ve çalışma ruhsatlarının kontrollerinin sağlanamaması gibi durumlara sebebiyet verilecektir. Bunun yanı sıra belediyeler arası koordinasyonun sağlanması durumunda kamu kaynaklarının etkili ve ekonomik kullanılacağı, hizmetlerin verimli olarak gerçekleştirileceği değerlendirilmektedir.

Kamu İdaresi cevabında, Gaziantep Büyükşehir Belediyesi ile gerekli yazışmanın yapıldığı ifade edilmiş ise de mevcut durumda görev ve yetki paylaşımlarına ilişkin meclis kararlarının henüz alınmadığı anlaşılmaktadır.

Belediye hizmetlerinin gerçekleştirilmesi hususunda yapılacak yetki ve görev paylaşımlarında mevzuatın öngördüğü koordinasyonun sağlanabilmesi için objektif kriterlere uygun olarak il genelinde gerekli meclis kararlarının alınması gerekmektedir.

BULGU 12: Kadınlar ve Çocuklar İçin Açılması Zorunlu Olan Konukevlerinin Açılmaması

Kamu İdaresi tarafından 5393 sayılı Belediye Kanunu gereğince kadınlar ve çocuklar için açılması zorunlu olan konukevlerinin açılmadığı görülmüştür.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun “Belediyenin görev ve sorumlulukları” başlıklı 14'üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde; büyükşehir belediyeleri ile nüfusu 100.000'in üzerindeki belediyelerin, kadınlar ve çocuklar için konukevleri açmak zorunda olduğu hükme bağlanmıştır.

Yapılan incelemede, adrese dayalı nüfus kayıt sistemi sonuçlarına göre 2023 yılı itibarıyla nüfusu 867.193 olan Şhitkamil ilçesine hizmet veren Şhitkamil Belediyesi tarafından mezkûr hüküm uyarınca kadınlar ve çocuklar için konukevleri açılmadığı tespit edilmiştir.

Kamu İdaresi cevabında, kadınlar ve çocuklar için konukevi açılmasına yönelik çalışmalara başlanacağı ifade edilmiştir.

Kamu İdaresi tarafından 5393 sayılı Belediye Kanunu hükümleri doğrultusunda kadınlar ve çocuklar için konukevleri açılması gerekmektedir.

T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

06520 Balgat / ANKARA

Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00

e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr

<https://www.sayistay.gov.tr>

8. EKLER**EK 1: BULGULARA İLİŞKİN İZLEME TABLOSU**

Önceki Yıl/Yıllar Sayıştay Denetim Raporuna İlişkin İzleme Tablosu			
Bulgu Adı	Yıl	İdare Tarafından Yapılan İşlem	Açıklama
Bazı Gelirlerin Tahsilat Oranının Düşük Olması	2023	Yerine Getirilmedi	Söz konusu hususa Sayıştay Denetim Raporu'nun "Diğer Bulgular" bölümünde yer verilmiştir.
Büyükşehir Belediyesi ile Şehitkamil Belediyesi Arasında Görev ve Yetki Paylaşımlarına İlişkin Meclis Kararlarının Alınmaması	2023	Kısmen Yerine Getirildi	Söz konusu hususa Sayıştay Denetim Raporu'nun "Diğer Bulgular" bölümünde yer verilmiştir.
İşçilerin Birikmiş Yıllık Ücretli İzinlerinin Kanuna Uygun Olarak Kullanılmasına İlişkin Tedbirlerin Alınmaması	2023	Yerine Getirilmedi	Söz konusu hususa Sayıştay Denetim Raporu'nun "Diğer Bulgular" bölümünde yer verilmiştir.
İdarenin Onayı Alınmadan Alt Yüklenici Çalıştırılması	2023	Kısmen Yerine Getirildi	Söz konusu hususa Sayıştay Denetim Raporu'nun "Diğer Bulgular" bölümünde yer verilmiştir.